

Ålands handelsläroverk IKT-strategi

Godkänd av direktionen för Ålands handelsläroverk 08.12.2009

IKT-STRATEGI

En strategi behövs för att klargöra skolans målsättning med IKT-undervisningen. Strategin skall tala om vart skolan vill nå och varför. Den behövs för att systematisera och ge alla en möjlighet att se vad som skall åstadkommas och för att konkretisera behov av fortbildning, hårdvara etc.

Bakgrund

IT (informationsteknik) används som ett allmänt begrepp för kunskap om och användning av datorer och elektroniska kommunikationssystem. IKT (informations- och kommunikationsteknik) är ett begrepp som omfattar all teknik som handlar om kommunikation via nätverk såsom databehandling, Internet, multimedia samt telekommunikationssystem som möjliggör distribution av information.

I skolans värld har IKT precis som i samhället i övrigt, blivit ett nödvändigt tekniskt hjälpmedel för att överföra och lagra information och för kommunikation mellan människor. Processen att integrera IKT i undervisningen, skolans administration och övrig verksamhet är ständigt pågående. I skolan skall det finnas beredskap, både ekonomisk, kunskapsmässig och "tankemässig", att möta de utmaningar och möjligheter denna utveckling ger.

IKT-användningen kan indelas i fyra delområden:

1. **Arbetsredskap**
IKT erbjuder praktiska verktyg som underlättar lärarens arbete före, under och efter lektionstid. Vid Handelsläroverket är IKT också de studerandes eget arbetsredskap. Detta kompletteras med att IKT finns för administration, register, dokumentation, schemaläggning m.m.
2. **Pedagogiskt stöd**
IKT erbjuder pedagogiskt stöd för lärarens undervisning och studerandes lärande.
3. **Förberedelse för studier och arbetsliv**
IKT påverkar hela samhällets kultur- och arbetsliv. Studerande lär för sitt vuxenliv och måste därför i skolan få tillräckliga insikter om IKT och om dess påverkan i samhällslivet.
4. **Kommunikationsaspekten**
IKT underlättar effektiv kommunikation mellan skola och omgivande samhälle, inom lärarkollektivet, mellan lärare och studerande, mellan skolan och hemmet etc.

Nätbaserad undervisning

Nätbaserad undervisning ska vara en naturlig del av varje examensinriktad utbildning på Åland och möjligheten skall finnas även inom annan utbildning och den fria bildningen. Vid Handelsläroverket används nätbaserad undervisning aktivt såväl i klassundervisning som vid nät- och flerformskurser. Ur den studerandes synvinkel används begreppet "nätbaserat lärande".

Nätbaserat lärande

Nätbaserat lärande innebär tre olika delområden som vardera eller alla tillsammans täcker begreppet:

- a) Nätet som distributionskälla (materialet på nätet)
- b) Flerformskurser (både när- och distansstudier)
- c) Nätkurser (100 %)

I undervisningen i nätbaserad inlärningsmiljö används lärplattformen Fronter.

Flexibelt lärande

Flexibelt lärande är en undervisning som är oberoende av tid och rum. Det är friare kursstarter och kurslut, flera olika lärstilar, egen studietakt, validering av den studerandes kunskaper, friare examinationsformer, geografisk obundenhet, stöd i lärandet inte bara av text utan även av bild, ljud, multimedia etc.

IKT är ett viktigt redskap som används i alla ämnen i undervisningen för att främja inläring och ge studerande vidgade möjligheter till självstudier. Dagens studerande kommer att verka i ett samhälle och ett näringsliv som är helt präglad av IKT. För en merkonom krävs bred kompetens inom IKT-området för att klara av varierande arbetsuppgifter och för att kunna delta i utvecklandet av företags/organisationens IKT-relaterade verksamhet.

IT-personal

Ålands handelsläroverk delar tjänsten som dataansvarig med Ålands lyceum och Ålands vårdinstitut och tjänsten som IT-handledare med Ålands lyceum. Den dataansvarige har i första hand ansvar för drift och underhåll av hårdvaran samt datasäkerheten och IT-handledaren ger pedagogiskt IKT-stöd till lärare, studerande och personal vid skolorna.

Utdrag ur skolans nya läroplan som införs ht 2010

IKT har gjort att kontorsarbetet automatiseras vad gäller dokument och rapporter och inom ekonomistyrning och det krävs att de anställda på ett omfattande sätt behärskar IT. Kontorsarbetet behöver inte längre vara förlagt till en viss plats vilket gör det viktigt att behärska och förstå databaser, nätverksarbete och mobil utrustning i arbetet. Via nätet säljs inte bara varor utan också bank-, försäkrings- och resetjänster. För att förmedla information till interna och externa kunder krävs det färdigheter i att producera innehåll i internetmiljö.

MÅLSÄTTNING FÖR IKT I UNDERVISNINGEN

Alla kommunikationsverktyg och all IKT-utrustning skall ses som pedagogiska hjälpmedel och vid Ålands handelsläroverk ge de studerande ett arbetsredskap både för sitt fortsatta yrke och för fortsatta studier. IKT utgör en naturlig del i undervisningen för att ge lärandet ett mervärde, ge studerande större och mer varierade möjligheter till inläring och möjligheter att inhämta kunskaper på olika sätt.

□ IKT-kunskapskrav för de studerande

Alla nya studerande har en lektion under den första skolveckan där IT-handledaren ger dem introduktion om datorerna, datakontrakt och dataanvändningen. I början av studierna avlägger de studerande ECDL datakörtkort där det ingår allmän IT-kunskap, datorhantering, ordbehandling, kalkylering, databaser/listor i Excel, PowerPoint samt Internet och e-post.

De studerande kommer under sin studietid att fortlöpande använda olika dataprogram såsom layout och design, databashantering, bildhanteringsprogram, program för hemsidestillverkning, Excel, bokföringsprogram, löneräkningsprogram, kassa- och redovisningssystem, program för bokning på resebyrå m fl. I yrkesämnena används även interaktiva program som finns på nätet och som sparas på nätet.

IT-handledaren kan handleda studerande enskilt eller i grupp med skoluppgifter som är IKT-relaterade och där de behöver hjälp. Studerande med läs- och skrivsvårigheter och andra i behov av stöd skall få information om olika program som kan underlätta deras inläring.

□ IKT-kunskapskrav för lärare inom merkonomutbildning

Merkonomutbildningen kräver en bred IKT-kompetens. Lärare skall ha sådana IKT-kunskaper att de i sin undervisning kan uppfylla läroplanens mål för att ge studerande tillräckliga IKT-färdigheter och kunskaper. Datakunskap som alla lärare bör behärska är filhantering, ordbehandling, att kommunicera via e-post och Internet, bildhantering, presentation samt kalkylering och databaser i Excel.

Ovanstående förverkligas genom att lärare har eller genom fortbildning inhämtar sådana kunskaper att de kan använda IKT för att utveckla sin undervisning. Lärare skall ha möjlighet att kontinuerligt delta i intern fortbildning för att inhämta och utveckla sin professionella IKT-kunskap. Denna fortbildning ingår i lärarens ordinarie arbete. Lärarna kan alltid få hjälp av IT-handledaren vid IKT-relaterade frågor.

Lärare skall ha möjlighet att som en del av sin ämnesfortbildning delta i kortare och längre kurser för att inhämta sådana specialkunskaper som de behöver i sin undervisning, för nätbaserad undervisning och för att producera material för nätbaserad undervisning.

□ IKT-kunskapskrav för övrig personal

Alla i den övriga personalen skall ha grundläggande kunskaper i e-posthantering och Internet-användning. Detta förverkligas genom att IT-handledaren kontinuerligt håller kurser för den övriga personalen så att de har uppdaterade kunskaper för sina arbetsuppgifter.

Den administrativa personalen skall ha tillräcklig kunskap om de administrativa program som används i kansliets arbete. Detta förverkligas genom en kontinuerlig fortbildning för att ha goda kunskaper om de program och den programvara som används i administrationen. IT-handledaren skall kontinuerligt erbjuda kurser i Word, Internet eller med det innehåll personalen önskar .

SKOLANS IT-UTRUSTNING

Alla användare skall ha tillgång till modern, säker, välfungerande och ändamålsenlig utrustning. För att trygga detta skall skolan se till att tillräcklig utrustning anskaffas och att hård- och mjukvara byts, underhålls och administreras på ett systematiskt och professionellt sätt. En enhetlig maskinpark är en viktig faktor för att uppnå effektiv drift och utveckling av IT-utrustning och system samtidigt som en homogen IT-miljö ger en jämlik kvalitet i användningen. På sikt ska skolans IKT-utveckling inriktas mot trådlösa nätverk och en bärbar dator av mindre modell till varje studerande.

Utrustning och programvara

- Dataprojektorer och datorer i varje klassrum
- Tillräckligt antal datasalar och IT-arbetsplatser för studerande
- Tillräckligt antal datorer, skrivare och övrig kringutrustning
- Tillräckliga centrala systemresurser och programvara
- Snabba och driftsäkra dataförbindelser
- Standardiserade datorer med programvara som behövs i olika ämnen

Dessutom skall det finnas IT-personal som ser till att system och hårdvara fungerar samt IT-personal med ansvar för mjukvara och program och som har ansvar för det pedagogiska IT-arbetet, dvs. dels en teknisk datasupport och dels en pedagogisk handledande support.

”Tillräcklig” avser att funktionaliteten är god och att alla användare upplever att det finns utrustning för deras behov. Ordet ”tillräcklig” har tänjbara gränser, men beskrivningen innebär att skolan inom rådande ekonomiska ramar skall ge sådana resurser för IT-utrustning och utbildning att studerande uppnår tillräckliga IT-kunskaper.

Se Bilaga ”Kostnader, bytesintervall för datautrustning, datasäkerhet”

Uppföljning och revidering

IKT-strategin uppdateras och revideras vartannat år och den mer faktabaserade bilagan revideras varje år som underlag för följande års budget.

Skolan har en rutin för att kontrollera att utbildningen håller den bredd på IKT-kunnandet som arbetslivet behöver. Detta genomförs i samarbete med representanter från företag och organisationer som på ett mångsidigt sätt använder IKT i sin verksamhet.

Bilaga till IKT-strategin

Bytesintervall

Datorer, servrar, operativsystem och applikationer	4-5 år
Skrivare, skannrar och kommunikationsutrustning	5-6 år
Dataprojektorer	6-8 år
Fasta el- och datainstallationer	över 10 år

Kostnadsbild

För att hålla maskinparken i skick och för att kunna erbjuda en välfungerande datautrustning med support viks årligen följande medel:

○ Kostnader för maskiner och inventarier	25.000
○ Inköp av tjänster	3.000
○ Material och förnödenheter	8.000
○ Program, licenser m.m.	7.000
○ Lönekostnader	50.000
○ Summa	93.000

Kostnaderna utgör uträknad per studerande, lärare och personal ca 775 € eller 8,2 % av Ålands handelsläroverks totalbudget.

Datasäkerhet

För att trygga säkerheten gäller följande

- Rätt användare har tillgång till rätt information
- Robusta och välskötta IT-system som tryggar den personliga integriteten
- Datakontrakt med gällande användarvillkor för alla användare
- En giltig användaridentitet är ett krav för tillgång till IT-systemen
- Användaridentiteten skall vara spårbar (loggning). Användare skall i kontraktet ge skolan rätt att kontrollera att kontraktsreglerna följs.
- Alla användare skall ha kunskaper i datasäkerhet och skolan skall erbjuda utbildning och handledning
- Feltoleransen och driftsäkerheten i de centrala IT-systemen förbättras successivt med målsättningen att långsiktigt upprätthålla över 99 % tillgänglighet under de dagar som skolans verksamhet pågår.
- Dataansvarigs och IT-handledarens arbetsuppgifter skall överlappas så mycket att de mest verksamhetskritiska arbetsuppgifterna tryggas även vid den enes sjukdom, semester osv.
- Vid inköp av IT-utrustning och IT-tjänster skall tillräckliga kvalitetskrav ställas, även om det vid inköpstillfället innebär vissa merkostnader, så att den långsiktigt och sammantaget mest förmånliga lösningen uppnås.
- Central IT-utrustning skall förvaras i ändamålsenliga utrymmen
- Endast behörig personal skall ha fysiskt tillträde till utrymmen med central IT-utrustning (servrar och kommunikationsutrustning).
- Säkerhetskopieringen skall utföras regelbundet så att högst en arbetsdags informationsmängd kan gå förlorad och så att det finns möjlighet att återställa data fem (5) arbetsdagar bakåt i tiden. Under skollov utförs säkerhetskopieringen mera sällan.
- Tillräcklig IT-personal med professionella kunskaper och tillräckliga IT-resurser

Kommunikationspolicy

- Alla lärare skall ha tillgång till en egen (bärbar) dator.
- Antalet datorer för studerande i skolan är så stort att det i princip alltid finns en ledig dator för de studerande att logga in på.

- Lärare och studerande har ett eget konto i skolans nätverk och alla har också tillgång till ett personligt arkiv i Fronter där det finns möjlighet att lagra eget material som sedan går att ladda ner då man inte befinner sig i skolan och har tillgång till skolans nätverk.
- För kommunikation mellan kansliet, lärare och studerande används E-post. Som e-postprogram används GroupWise. Lärare och studerande skall varje arbetsdag läsa sin e-post och inom två arbetsdagar besvara frågor via e-post. Både lärare och studerande kan också hemma eller på andra ställen där de har tillgång till internet läsa sin e-post genom att använda Groupwise webmail. Det är också möjligt att installera GroupWise klienten på hemdatorn.
- På skolans hemsida finns allmän information såsom kontaktuppgifter, läroplan med mera. Här finns också en händelsekalender med aktuella händelser och orientering om vad som händer i skolan. Skolans kansli skall dagligen granska hemsidan och sköta eventuella uppdateringar.
- I skolan finns åtminstone två interna TV:n med rullande aktuell information om kommande händelser i skolan. All information som finns på Intern TV:n skall också finnas på skolans hemsida. Den information som rullar på intern TV:n uppdateras av skolans kansli.
- Skolans lärplattform är Fronter. I Fronter finns ett lärarrum där information som berör lärarna finns lagrat. Här finns till exempel mötesprotokoll och skolans styrdokument. Lärarna får de undervisningsrum som de är i behov av.